

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 284/2025
13.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светланае Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Милене Рашић, Гордане Којић и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Врховног суда Немањом Симићевићем, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. у вези члана 280. став 3. у вези става 2. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Стевана Протића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Суботици К.бр.600/21 од 06.07.2023.године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 831/23 од 27.08.2024.године, у седници већа одржаној дана 13.03.2025. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА—адвоката Стевана Протића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Суботици К.бр.600/21 од 06.07.2023.године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 831/23 од 27.08.2024.године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици К.бр.600/21 од 06.07.2023.године окривљени АА и ББ су оглашени кривим да су извршили кривично дело тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. у вези члана 280. став 3. у вези става 2. у вези члана 33.КЗ, за које дело су им изречене условне осуде и то тако што је окривљеном АА утврђена казна затвора у трајању од десет месеци, која се неће извршити уколико окривљени у року од две године по правноснажности пресуде не учини ново кривично дело, док је окривљеном ББ утврђена казна затвора у трајању од осам месеци, која се неће извршити уколико окривљени у року од две године по правноснажности пресуде не учини ново кривично дело.

Истом пресудом окривљени су на основу члана 261. и 264.ЗКП обавезани да суду на име паушала плате износ од по 7.000,00 динара и на име трошкова кривичног поступка износ од по 76.030,00 динара, као и да на име трошкова кривичног поступка

ОЈТ-у у Суботици плате износ од по 57.966,41 динара, а све у року од 90 дана по правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 831/23 од 27.08.2024.године одбијене су као неосноване жалбе браниоца окривљеног АА, адвоката Стевана Протића и браниоца окривљеног ББ, адвоката Данила Лакићевића, а пресуда Основног суда у Суботици К.бр.600/21 од 06.07.2023.године је потврђена.

Против наведених правоснажних пресуда, захтев за заштиту законитости је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Стеван Протић, због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев, преиначи побијане пресуде тако што ће у односу на окривљеног АА донети одбијајућу пресуду применом института *ne bis in idem* или да укине побијане пресуде и списе предмета врати првостепеном или другостепеном суду на поновно одлучивање, пред потпуно измењеним већем.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужилаштву сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП и, у седници већа коју је одржао без обавештавања јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП) размотрио списе предмета, са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА—адвокат Стеван Протић у захтеву за заштиту законитости истиче да је побијаним пресудама повређено начело *ne bis in idem*, односно да је окривљени гоњен за кривично дело за које је одлуком суда већ правноснажно осуђен, с обзиром да је у кривичном поступку оглашен кривим за радње за које је већ оглашен одговорним у прекршајном поступку и то пресудом Прекршајног суда у Суботици Пр.бр.5144/15 од 30.09.2016.године. Свој став бранилац образлаже наводима да је у изреци пресуде прекршајног суда наведено да је приликом извршења радње прекршаја, односно повреде правила о безбедности здравља на раду, наступила и последица која се огледа у смрти оштећеног ВВ, а која је наведена и у чињеничном опису изреке пресуде Основног суда у Суботици К.бр.600/21 од 06.07.2023.године, а радње које су описане у оба поступка представљају један исти животни догађај, у логичкој, временској и просторној повезаности, па по оцени браниоца, у конкретном случају се ради о пресуђеној ствари.

Изнете наводе захтева Врховни суд оцењује неоснованим из следећих разлога:

Изреком пресуде Прекршајног суда у Суботици Пр.бр.5144/15 од 30.09.2016.године окривљено правно лице д.о.о „Еуро стеел центер“ из Суботице, ПИБ ... и окривљени АА, као одговорно лице у правном лицу су оглашени одговорнима због тога што дана 22.04.2015. године на градилишту грађевинског објекта - хале у ... број .., пре почетка радова, послодавац није детаљно прегледао кровни покривач, у циљу утврђивања његове носивости и обезбеђивања сигурних

путања за кретање радника, а посебно с обзиром да је кровни покривач салонит плоча, није запосленима обезбедио патосе од дасака који су обавезни за спречавање пропадања кроз кровни покривач, што је у супротности са одредбом члана 9. став 1. Закона о безбедности и здравља на раду, којом је прописано да је послодавац дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду и тиме су учинили прекршај из члана 69. став 1. тачка 1) а у вези става 3. Закона о безбедности и здравља на раду и због тога што дана 22.04.2015. године на градилишту грађевинског објекта - хале у ... број ..., нису поставили прописану заштитну ограду изнад слободних ивица крова у циљу спречавања пада са крова или прилазу крову, али није обезбедио доказ у прописаном року од једне године, да је смртно повређени радник ВВ здравствено способан за рад на висини, супротно одредби члана 15. став 1. тачка 8) Закона о безбедности и здравља на раду, којим је прописано да је послодавац дужан да обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене службе медицине рада прописане лекарске прегледе, и тиме су учинили прекршај из члана 69. став 1. тачка 12) у вези става 3. Закона о безбедности и здравља на раду.

Изреком пресуде Основног суда у Суботици К.бр.600/21 од 06.07.2023.године окривљени АА и ББ су оглашени кривим да су у временском периоду од 15.04.2015. до 22.04.2015. године у ..., иако су могли да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима, окривљени АА као директор, а окривљени ББ као шеф градилишта — руководилац оперативе у привредном друштву „Еуро стил центер“ д.о.о Суботица на месту рада приликом извођења грађевинских радова на градилишту у ..., ради замене кровног покривача хале привредног друштва „Равница“ а.д. Бајмок, нису поступили по прописима и техничким правилима о мерама заштите на раду и тиме су изазвали опасност по живот људи, иако су били способни да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима и били свесни да својим радњама могу изазвати опасност по живот људи, олако су држали да забрањене последице неће наступити или да ће их моћи спречити, на тај начин што је окривљени АА као директор и одговорно лице у наведеном правном лицу пропустио да пријави почетак извођења радова на наведеном градилишту надлежној Инспекцији рада и да обезбеди израду елебората о уређењу градилишта и плана превентивних мера, што је супротно члану 9 и 8 Уредбе о безбедности и здравља на раду на привременим или покретним градилиштима (Сл. Гласник РС бр. 14/9 и 95/10), иако је његово привредно друштво имало закључен уговор са привредним друштвом „Бета Протектор“ из Бајмока у вези обављања послова безбедности и здравља радника на раду, ипак је пропустио да лице задужено за предузимање потребних радњи у вези тога обавести о почетку извођења радова замене кровног покривача на наведеној хали, нити је обезбедио адекватну контролу приликом извођења тих радова и употребу личних заштитних средстава у складу са чланом 23 став 2 Закона о безбедности и здравља на раду (Сл. Гласник 101/05) и тако је пропустио да обезбеди вршење адекватне контроле у вези коришћења средстава и опреме за личну заштиту на раду од стране радника на градилишту приликом извођења наведених радова у виду заштитног одећа, обуће, опасача и сигурносног ужета, што је супротно члану 91 ставу 3 и члану 54 ставу 2 Правилника о заштити на раду, док окривљени ББ, као руководилац оперативе и шеф на терену, није поступао у складу са својим радним обавезама приликом извођења описаних радова на грађевинском објекту и то у складу са прописима процедурама, стандардима и нормама радне дисциплине, те је пропустио да на адекватан начин руководи припремом, изградом и монтажом конструкција, да се даске патоса полажу на кровну површину тако да им

крајеви буду препуштени преко праваца испод којих се налазе носачи кровног покривача, пропустио је да обавештава послодавца о свакој потенцијалној опасности за живот и здравље радника, да даје сугестије и предлоге за обављање радних налога, да затражи од послодавца да му достави план превентивних мера за безбедно обављање планираних радова на градилишту, да би на терену запосленима могао да обезбеди неопходне заштитне мере када је у питању кретање радника по крову од салонит плоча, где нису били постављани дрвени патоси од дасака за кретање запослених, тако да им крајеви буду препуштени преко правца испод којих се налазе носачи кровног покривача, нити је била постављена прописана заштитна ограда на ивици крова, ради спречавања пада са висине или пак заштитна мрежа испод целе површине кровног покривача и да није забранио кретање радника изван постављених патоса по кровном покривачу, што је супротно члану 90 Правилника о заштити на раду при извођењу грађевинских радова (Сл. Гласник РС 53/97), а такође је пропустио и да контролише постојање здравствене способности радника оштећеног ВВ за обављање послова на висини, коме је, иако није обавио прописане лекарске прегледе, дозволио да обавља послове на висини, што је противно одредби члана 9. став 1 и члана 15. став 1. тачка 8 Закона о безбедности здравља на раду (Сл. Гласник РС бр. 101/...) из којег разлога је дошло до пада са крова оштећеног ВВ, који је обављао описане радове на кровној конструкцији, тако што није употребио предвиђену заштитну опрему на раду, да пре изласка на површину крова буде привезан преко заштитног опасача и заштитног ужета за сигуран ослонац и да користи шлем, из којег разлога је приликом замене кровног покривача изгубио равнотежу, те је пао између греда, а потом доле на бетон, услед чега је задобио тешке телесне повреде у виду нагњечења мозга и продора крви у систем можданих комора, од којих повреда је на лицу места преминуо, чиме су извршили кривично дело тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. у вези са члана 280 став 3. у вези става 2. у вези члана 33. КЗ.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји, ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола 7. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода је прописано да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због ког је већ правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву, одредбом да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен, или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело.

Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП, којом је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена, или је поступак правноснажно обустављен.

Уставни суд Републике Србије је, уважавајући судску праксу Европског суда за људска права, поставио критеријуме на основу којих се врши оцена да ли је дошло до повреде начела *ne bis in idem* и то да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запређена санкција по својој природи казненоправна, да ли су дела због којих се окривљени казнено гони иста (*idem*) и да ли је постојала двострукост поступка (*bis*). Дакле, тек по испуњењу сва три критеријума може се говорити о пресуђеној ствари.

По оцени Врховног суда, у ситуацији када је у вези истог животног догађаја прекршајни суд донео правноснажну пресуду, код оцене да ли је у питању ствар која је већ правноснажно пресуђена, те да ли сходно томе има места доношењу пресуде којом се оптужба одбија, нужно је ценити да ли чињенични опис прекршаја из пресуде прекршајног суда, обухвата све елементе који су обухваћени и чињеничним описом у диспозитиву оптужног акта за кривично дело које је предмет оптужбе.

Неспорна је чињеница да је у конкретном случају у оба поступка реч о истом окривљеном АА и о животном догађају који се одиграо у истом просторном оквиру. Међутим, из чињеничног описа прекршаја за који је окривљени оглашен одговорним и кривичног дела за које је оглашен кривим, произилази да не постоји идентитет изреке пресуде у погледу предмета извршења прекршаја и предмета извршења кривичног дела, као и да су различити основи противправног понашања, те да временски оквир није исти.

Ово из разлога што изрека пресуде Прекршајног суда обухвата радње које су предузете дана 22.04.2015.године, а изрека пресуде Основног суда радње предузете у периоду од 15.04.2015.године до 22.04.2025.године, што значи да је временски период тек делимично исти. Поред тога, радње које су стављене на терет су различите јер је пресудом прекршајног суда окривљени АА оглашен одговорним зато што није детаљно прегледао кровни покривач, у циљу утврђивања његове носивости и обезбеђивања сигурних путања за кретање радника, није запосленима обезбедио патосе од дасака који су обавезни за спречавање пропадања кроз кровни покривач, није поставио прописану заштитну ограду изнад слободних ивица крова у циљу спречавања пада са крова или прилазу крову и није обезбедио доказ у прописаном року од 1 године, нити да је смртно повређени радник ВВ здравствено способан за рад на висини, док је пресудом Основног суда оглашен кривим јер је пропустио да пријави почетак извођења радова надлежној Инспекцији рада и да обезбеди израду елебората о уређењу градилишта и плана превентивних мера, јер није обезбедио адекватну контролу приликом извођења радова и употребу личних заштитних средстава и пропустио да обезбеди вршење адекватне контроле у вези коришћења средстава и опреме за личну заштиту на раду од стране радника на градилишту приликом извођења наведених радова у виду заштитног одећа, обуће, опасача и сигурносног ужета, а у наведеној изреци су посебно описане појединачне радње сваког од двојице окривљених у конкретној ситуацији на градилишту, АА и ББ.

Поред наведеног, различите су и одредбе закона које је окривљени повредио с обзиром да се прекршај окривљеног састоји од поступања супротно одредби члана 9. став 1. Закона о безбедности и здравља на раду и тиме учинио прекршај из члана 69. став 1. тачка 1) а у вези става 3. Закона о безбедности и здравља на раду и да је поступио супротно одредби члана 15. став 1. тачка 8) Закона о безбедности и здравља на раду и тиме учинио прекршај из члана 69. став 1. тачка 12) а у вези става 3. Закона о безбедности и здравља на раду, док се кривично дело тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. у вези члана 280 став 3. у вези става 2. КЗ које је

окривљеном АА стављено на терет састоји од непоступања по прописима и техничким правилима о мерама заштите на раду, супротно одредбама чланова 8. и 9. Уредбе о безбедности и здравља на раду на привременим или покретним градилиштима (Сл. Гласник РС бр. 14/9 и 95/10), члана 23. став 2. Закона о безбедности и здравља на раду (Сл. Гласник 101/05) и члана 91. став 3. и члана 54. став 2 Правилника о заштити на раду.

Притом, бранилац у захтеву за заштиту законитости у прилогу свог става да се ради о пресуђеној ствари, истиче то што је у изреци прекршајне пресуде као део бића прекршаја наведено да је наступила смрт лица ВВ. По оцени Врховног суда, овакав став је неоснован из разлога што је у чињеничном опису пресуде Прекршајног суда у Суботици Пр.бр.5144/15 од 30.09.2016.године само као чињеница наведено да је ВВ преминуло лице, с тим да није наведено да између радњи прекршаја које је предузео окривљени АА и смрти ВВ постоји узрочно-последична веза, за разлику од изреке пресуде Основног суда у Суботици К.бр.600/21 од 06.07.2023.године у којој је јасно наведено да су услед извршених радњи кривичног дела које су предузели окривљени АА и ББ, покојни ВВ задобио тешке телесне повреде у виду нагњечења мозга и продора крви у систем можданих комора, од којих повреда је на лицу места преминуо.

Сходно томе, Врховни суд налази да у конкретном случају не постоји идентитет казних дела (*idem*) односно да је чињенични опис прекршаја из члана 69. став 1. тачка 1) а у вези става 3. Закона о безбедности и здравља на раду и члана 69. став 1. тачка 12) а у вези става 3. Закона о безбедности и здравља на раду, за које је окривљени одговарао у прекршајном поступку у битном различит од чињеничног описа кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. у вези са члана 280 став 3. у вези става 2. у вези члана 33. КЗ, јер опис прекршаја уопште не садржи чињенице и радње окривљеног које су описане у изреци правноснажне побијане пресуде којом је окривљени оглашен кривим у предметном кривичном поступку.

Како чињенице које су обухваћене изреком пресуде Прекршајног суда, на коју се позива бранилац, нису идентичне оним чињеницама које представљају битне елементе кривичног дела обухваћене изреком побијане пресуде, у конкретном случају, нису испуњена сва три критеријума општепозната као „Мерила Енгел“ Европског суда за људска права, да би се могло говорити о двострукости поступка.

Самим тим, по оцени Врховног суда, у конкретном случају се не може говорити о повреди процесног начела *ne bis in idem*, па се наводи браниоца којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, оцењују као неосновани.

Записничар-саветник
Немања Симићевић, с.р.

Председник већа-судија
Светлана Томић Јокић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић